

Program proti šikanování na Gymnáziu Rumburk pro školní rok 2017/2018

Metodik primární prevence: Mgr. Lukáš Melichar

Ředitelka školy: Mgr. Lenka Laubrová

Cíl

Vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí.

Úvod

Školní program proti šikanování je intervenčním programem, ale je součástí obecného preventivního programu. Sám o sobě se ale nezabývá obecnou prevencí, ale zaměřuje se na specifickou primární prevenci a sekundární prevenci. Specifickou primární prevencí máme na mysli to, že pedagogové odborně pracují na předcházení konkrétního problému – v našem případě školního šikanování. Těžiště specifické primární prevenci spatřujeme v práci TU, ale důležitou úlohu zde hrají výukové předměty, které mají významný vztah k prevenci sociálně patologických jevů (např. občanská výchova, tělesná výchova atd.) a v neposlední řadě také průřezová témata (např. osobnostní a sociální výchova). V oblasti sekundární prevence znamená tento program v podstatě dvě věci: situaci, kdy třídní učitel, metodik prevence nebo školní psycholog diagnostikuje a léčí počáteční fáze šikany, a dále situaci, kdy škola při pokročilejších fázích šikany spolupracuje s externími organizacemi, s odborníky na řešení šikany.

Struktura – klíčová opatření

Do našeho seznamu metod a opatření, které využíváme k řešení případů šikany zařazujeme zejména:

- Společné vzdělávání
- Zmapování situace
- Společný postup při řešení šikanování
- Prevence v třídních hodinách
- Prevence ve výuce
- Prevence ve školním životě mimo vyučování
- Ochranný režim
- Spolupráce s rodiči
- Školní poradenské služby
- Spolupráce se specializovanými zařízeními

Společné vzdělávání

Metodik primární prevence studuje odbornou literaturu k problému a navštěvuje školení. Takováto školení se ovšem musí realizovat pro celý pedagogický sbor. S odbornou literaturou v oblasti musí metodik ostatní pedagogy také seznamovat, zprostředkovat jim jí. Základním informačním materiálem je nám kniha: Michal Kolář, Bolest šikanování. Praha: Portál, 2001. Dále pak společně absolvovaná školení.

Zmapování situace

Obecná tendence dneška je výskyt šikany podceňovat a věřit, že na škole se šikana vůbec nevyskytuje. My si ale vysoké riziko výskytu uvědomujeme, proto využíváme diagnostických nástrojů pro měření vztahů v třídním kolektivu. Víme, že domněnky učitelů nemusí odrážet realitu, proto v případě potřeby má TU k dispozici školním metodikem prevence zpracovanou zprávu o klimatu třídy, její hierarchii, či sociometrii. V případě výskytu problémů do interpretace výsledků můžeme zapojit také školního psychologa.

Společný postup při řešení šikanování

Jedním ze základních opatření je také domluva všech pedagogů na společném postupu při řešení výchovně náročných situací – krizových situacích, šikany. S krizovým scénářem je potřeba se pravidelně každý rok seznamovat. Škola má zpracované 3 varianty scénářů:

1. Krizový scénář pro počáteční (zárodečná) stádia šikanování

V tomto případě škola využívá vlastních prostředků k řešení. Jde o případy, kdy teprve musíme objevit první signály vznikající šikany. Signály mohou zaznamenat učitelé, děti nebo rodiče. Nikdo z nich by si neměl nechat informaci pro sebe.

V první řadě je potřeba kontaktovat TU, metodika primární prevence a případně ředitele školy. Kontaktovat lze osobně, telefonem, emailem: melilu@gymruburk.cz.

Druhým krokem bude podrobnější analýza celé situace, kterou neprovádí jedinec, ale zúčastněné osoby jako tým pod koordinací metodika primární prevence.

Cílem scénáře musí být vždy primárně pomoci oběti šikany a zlepšení vztahů v kolektivu, sekundárně je to také potrestání agresora, k čemuž využijeme běžných výchovných opatření.

2. Rámcový třídní program pro řešení počátečního (zárodečného) stádia šikanování

3. Krizový scénář pro pokročilá stádia šikanování (spolupráce se specializovanými institucemi (čl. 9) a Policií ČR)

Stane-li se někdo svědkem pokročilé fáze šikany, přímého fyzického násilí, je potřeba rychle zareagovat. Na prvním místě je tady vždy oběť. V nejhorších případech je nutné zjistit, zda oběť nepotřebuje lékařskou pomoc. K tomuto účelu jsou naši učitelé proškoleni lékařem odborníkem. Jakmile je vyřešen akutní problém se zdravím, pokračuje se v řešení případu, který už zjevně překračuje také hranici zákona. I tuto událost musí dotyčná osoba okamžitě oznámit metodikovi primární prevence a řediteli školy. Ti potom mohou informovat další instituce jako je Policie ČR, PPP a školním psychologem. Seznam kontaktů je na konci programu

Prevence v třídních hodinách

Další nezbytnou podmínkou plnokrevného programu je nastartování systematické a odborné práce se třídou. V podstatě jde o to, aby třídní učitelé začali pracovat se skupinovou dynamikou třídy. Tím máme na mysli cílenou práci se silami, které vznikají ve vztazích mezi žáky v jejich skupinovém životě.

V případě šikanování je vlivu skupinové dynamiky agresory nevědomě a nereflktovaně užito k destrukci svobody a vzájemných pozitivních vztahů ve skupině.

Jestliže chceme účinně bránit zrodu šikanování a účinně léčit počáteční stadia onemocnění skupinové demokracie, nemůžeme nechat tyto síly v rukou zmatených tyranů. Je nutné, aby se toho ujal třídní učitel, který je odborně připraven alespoň minimálně podporovat růst pozitivních vztahů ve skupině. K tomuto účelu disponuje metodik primární prevence databankou aktivit podporujících třídní kohezi. V rozvrhu nemáme třídnické hodiny nastaveny pravidelně během celého roku. Lze je využít na počátku a konci školního roku a na žádost, v případě potřeby také během školního roku. Klasickou třídnickou hodinu může rovněž nahradit víkendová práce se třídou.

Prevence ve výuce

Téma prevence šikany je také zapracováno přímo do vyučovacích předmětů, a to zejména těch, které se vztahují k sociálně patologickým jevům (občanská výchova, tělesná výchova, občanský a společenskovední základ, výtvarná výchova). Podporou zdravých vztahů ve třídě je také využívání projektového vyučování, které se na naší škole aplikuje, některé projekty jsou přímo na šikanu zaměřeny.

Prevence ve školním životě mimo vyučování

V boji proti nezdravým vztahům a šikanování nám nemůže stačit pouze prostředí školních lavic, proto se snažíme využívat také mimoškolních aktivit, které škola pořádá. První takovou akcí pro třídní kolektiv je seznamovací pobyt, kde se třídní kolektiv teprve vytváří a každý jedinec se v něm snaží nalézt svou pozici. Toto musí TU velice bedlivě sledovat. Součástí náplně tohoto kurzu jsou také aktivity, které napomáhají vytvoření zdravého kolektivu. Podobné aktivity jsou pak využívány například na lyžařském kurzu, či turistickém kurzu.

Ochranný režim

Pod tímto pojmem se skrývá základní záruka bezpečnosti žáků na naší škole, a tím jsou myšleny hlavně dvě věci: vnitřní řád školy a dozory učitelů.

Vnitřní řád školy: je právním předpisem, který mimo jiné chrání žáky před násilím ve škole. Formulace školního řádu nesmí připouštět jakoukoli formu násilí a to ani slovního.

Účinné dozory: dbáme na kvalitní plnění dozorů učitelů na chodbách, aby i v době přestávek byl v případě nutnosti při ruce a mohl včas zakročit.

Spolupráce s rodiči

Naší snahou také je získat pro spolupráci také rodiče. Přeci jen jsou to právě rodiče, kteří by měli mít na své dítě ten největší vliv. Primární komunikace se odehrává formou třídních schůzek a internetových stránek školy. Na Třídních schůzkám může vystupovat přímo metodik prevence, nebo je minimálně bude formou dopisu informovat o existenci programu a stavu prevence na škole. Další formou spolupráce, ke které jsou rodiče vyzýváni TU je spoluúčast na třídních výletech. A dále je škole otevřená jakékoliv iniciativě ze strany rodičů.

Školní poradenské služby

Školní poradenské služby na škole představují dvě osoby: školní psycholog a metodik primární prevence. Oba jsou proškolení v této oblasti a mohou poskytnout odborné rady.

Možné činnosti:

- spolupráce s TU
- diagnostika třídních kolektivů (B3, B4, SO-RA-D, dotazník o šikaně, školní sociální klima, atd.
- zařizování vzdělávacích programů
- krizová intervence
- práce s rodiči, třídním kolektivem, účastníky šikany
- spolupráce s institucemi, které se podílejí na prevenci šikany
- odborná knihovna, videotéka
- metodické materiály

Spolupráce se specializovanými zařízeními

V této oblasti potřebujeme ještě zapracovat. Je potřeba vyhledat vhodné instituce, které by nám mohli s řešením šikany pomoci. Škola potřebuje přesně vědět, co která instituce může nabídnout při řešení konkrétních případů šikany. Úkolem je tedy zpracovat adresář institucí s popisem činnosti.

Kontakty

PPP - Rumburk

Sukova 6

408 01 Rumburk

Telefon: 412 332 325

E-mail: rumburk@pppuk.cz

PPP - Děčín

Jirího z Poděbrad 209/19

405 02 Děčín

Telefon: 412 532 071

E-mail: decin@pppuk.cz

Středisko výchovné péče - Jiříkov

SVP "ŠLUKNOVSKO",

Čapkova 5, 407 53 Jiříkov

Mgr. Jana Bajanová:

778 742 766

vedoucivsp@ddsjiřikov.cz

Ordinace klinické psychologie - Litoměřice

Fügenerova 1, Litoměřice

tel. č.: 416 731 809

Mgr. Ludmila Jakovcová - klinický psycholog

POLICIE ČR

9. května 487/57

408 01 Rumburk

Telefon: 412 332 030

Městský úřad Rumburk

Tř. 9. května 1366/48

408 01 Rumburk

Bc. Ivana Stražilová - vedoucí oddělení SPOD

kontakt: tel.č.: 412 356 341

e-mail: ivana.strasilova@rumburk.cz